

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-66>

УДК 657.1

Мельничук Вікторія Василівна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-5943-1302>

Viktoriia Melnychuk

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

**ОБЛІКОВО ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ
КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ АКТИВІВ У СИСТЕМІ
ВИМОГ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ****ACCOUNTING AND ECONOMIC ASPECTS
OF CLASSIFICATION AND VALUATION OF ASSETS
IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL ACCOUNTING
STANDARDS REQUIREMENTS**

Анотація. У статті розглянуто та узагальнено результати історикологічного аналізу терміну «оцінка», здійснено порівняння видів оцінок об'єктів бухгалтерського обліку та запропоновано уніфікований перелік оцінок об'єктів бухгалтерського обліку на окремих стадіях облікового процесу як за національними стандартами так і міжнародними. На основі розглянутих підходів до класифікації оцінок у обліку проведено розмежування окремих видів оцінок, а саме «ринкова вартість» та «справедлива вартість». Особлива увага приділяється стандартам МСФЗ та П(С)БО, які визначають методи визнання, переоцінки та амортизації активів. Досліджується відображення інформації про оцінку активів в обліковій політиці та фінансовій звітності підприємств для прийняття управлінських рішень. Запропоновані рекомендації щодо класифікації активів для забезпечення прозорості фінансової інформації.

Ключові слова: оцінка, вартість, справедлива вартість, поточна вартість, теперішня вартість, історична собівартість, вартість реалізації, активи підприємства.

Summary. One of the most important resources of any business entity is information that determines the results of its financial activities. The quality of accounting information largely depends on the efficiency and correctness of decision-making and the reputation of the enterprise. With the development of various accounting systems, new approaches to the valuation of accounting objects are being formed. The existence of numerous valuations complicates the comparison of the value of identical assets or liabilities and their analysis within the framework of different professional standards. The lack of a single approach to the valuation of accounting objects reduces the accuracy of the data obtained and increases the subjectivity of management decisions. The use of methods for valuing accounting objects that are inappropriate for modern market conditions can lead to unpredictable consequences. After all, the use of complex and opaque methods for valuing financial instruments can lead to increased losses at the enterprise. The methodological principles of financial reporting under International Financial Reporting Standards define valuation as the process of establishing the monetary amounts at which elements of financial reporting should be recognized and reflected in the balance sheet and income statement. The article considers and summarizes the results of the historical analysis of the term "valuation", compares the types of valuations of accounting objects and proposes a unified list of valuations of accounting objects at certain stages of the accounting process, both according to national standards and international ones. On the basis of the considered approaches to the classification of valuations in accounting, a distinction is made between certain types of valuations, namely "market value" and "fair value". Particular attention is paid to IFRS and Accounting Standards, which determine the methods of recognition, revaluation and depreciation of assets. The reflection of information on the valuation of assets in the accounting policy and financial statements of enterprises for making management decisions is investigated. Proposed recommendations on asset classification to ensure transparency of financial information.

Keywords: valuation, value, fair value, current value, present value, historical cost, realizable value, company assets.

Постановка проблеми. Одним із найважливіших ресурсів будь-якого суб'єкта господарювання є інформація, що визначає результати його фінансової діяльності. Від ефективності та правильності прийняття рішень та репутації підприємства значною мірою залежить якість інформації бухгалтерського обліку. Ключовим фактором, що визначає спосіб отримання та узагальнення інформації про господарську діяльність підприємства, є правильна оцінка об'єктів обліку.

З розвитком різних облікових систем формуються нові підходи щодо оцінки об'єктів бухгалтерського обліку. Існування численних оцінок ускладнює порівняння вартості однакових активів чи зобов'язань і їх аналіз в межах різних професійних стандартів. Відсутність єдиного підходу до оцінки об'єктів бухгалтерського обліку знижує точність отриманих даних і збільшує суб'єктивність прийнятих управлінських рішень. Використання неналежних для сучасних ринкових умов методів оцінки об'єктів обліку може призвести до непередбачуваних наслідків. Адже застосування складних і непрозорих методів оцінки фінансових інструментів може призвести до зростання збитків на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення останніх досліджень і публікацій щодо питання оцінки об'єктів бухгалтерського обліку висвітлено в наукових роботах, як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників, таких як Ф.Ф. Бутиця [7], С.Ф. Голова [8], Л.Г. Ловінської [9], Н.М. Малюги [10], І.В. Супрунової [11] та інших. Автори в своїх працях висвітлюють концептуальні основи оцінки як елементу методу бухгалтерського обліку, виділяють класифікаційні ознаки оцінки, а також розглядають використання різних видів вартості в системі фінансового обліку, зокрема справедливої.

Однак, попри значну кількість досліджень у цій сфері, ми дійшли висновку, що недостатньо уваги приділено проблемі створення вичерпного переліку оцінок об'єктів бухгалтерського обліку. Особливо важливим є відсутність єдиного підходу до оцінки об'єктів бухгалтерського обліку на різних етапах облікового процесу в рамках різних професійних стандартів: П(С)БО (Положень (стандартів) бухгалтерського обліку), МСФЗ (Міжнародних стандартів фінансової звітності) та GAAP (Загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку). Зміни в облікових системах, зокрема перехід України на Міжнародні стандарти фінансової звітності, значно ускладнюють застосування певних оцінок для вітчизняних підприємств в сучасних умовах ведення господарювання.

Метою статті є формулювання уніфікованого і повного переліку оцінок об'єктів бухгалтерського обліку з урахуванням підходів різних професійних стандартів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз наукової літератури та професійних нормативних-правових актів дав змогу визначити широкий спектр підходів до трактування терміну «оцінка». Згідно з Великим тлумачним словником, оцінка – це процес визначення вартості або ціни чогось, а також думка або міркування щодо якості чи значення об'єкта. Тобто, дане трактування об'єднує в собі такі поняття як «оцінка», «вартість», «ціна». В теорії фінансового обліку оцінка визначається як елемент методу бухгалтерського обліку, що виражає його об'єкти в грошовій формі.

Методологічні засади фінансової звітності за Міжнародні стандарти фінансової звітності визначають оцінку як процес встановлення грошових величин, за якими слід визнавати та відображати елементи фінансової звітності у балансі та звіті про фінансові результати.

Національний стандарт оцінки 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» трактує вартість як еквівалент цінності об'єкта, що виражений у грошовій сумі [1].

Тобто, дійти висновку що, оцінювання передбачає грошове відображення окремих об'єктів бухгалтерського обліку та елементів фінансової звітності з урахуванням їх вартості. Водночас оцінка в узагальненому вигляді є елементом методу бухгалтерського обліку, що дозволяє виразити об'єкт у умовних одиницях, тобто в грошовій формі.

Оцінка як складова методу бухгалтерського обліку має глибоке історичне формування. Вивчення історичних аспектів її розвитку є важливим для визначення окремих видів оцінки та специфіки їх застосування до різних об'єктів бухгалтерського обліку. Виокремлюють три основні підходи до оцінки:

- економічний – орієнтується на майбутню цінність майна, передбачає використання дисконтування як методу оцінки (оцінка з позиції адміністрації);
- юридичний – базується на поточній вартості майна, застосовує індексування як метод оцінки (оцінка з точки зору кредиторів);
- бухгалтерський – зосереджується на ціні придбання, використовує номіналізацію як метод оцінки;

З 90-х років ХХ століття з'явився новий вид оцінки — справедлива вартість. Одним із перших науковців, який запропонував метод оцінки активів і зобов'язань, наближений до справедливої вартості, вважається Раймонд Джон Чамберс. У 1966 році в своїй праці «Бухгалтерський облік, вимірювання та економічна поведінка» він представив концепцію СОСОА (continuously contemporary accounting), що перекладається як «безперервний сучасний бухгалтерський облік».

Основою цього методу стала оцінка об'єктів обліку за вартістю їх вибуття, яка визначається на основі цін активного ринку. Це дозволяло мінімізувати негативний вплив інфляції на бухгалтерський облік. В свою чергу деякі науковці вважають, що саме цей підхід став підґрунтям для сучасного розуміння справедливої вартості.

У Міжнародних стандартах фінансової звітності справедлива вартість як окремий вид оцінки вперше була застосована в Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: розкриття і подання інформації» у 1995 році. Протягом останніх десятиліть спостерігається зростання значущості справедливої вартості, що робить цей підхід дедалі більш пріоритетним [4].

У Загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку поняття справедливої вартості з'явилося раніше – у 1991 році, з ухваленням Положення (стандарту) фінансового обліку США № 107 «Розкриття справедливої вартості фінансових інструментів». У 2007 році Рада зі стандартів фінансового обліку США прийняла Положення № 157, що уточнювало правила оцінки справедливої вартості.

Таким чином, історично існували різні підходи до вартісного вираження об'єктів бухгалтерського обліку, які залежали від рівня наукового розвитку та економічних потреб відповідного періоду. На сучасному етапі міжнародна облікова система включає основні види оцінок, що застосовуються залежно від домінуючих професійних стандартів – Загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку або Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Отже, ключова відмінність між концептуальними основами стандартами полягає в наступному:

– у міжнародних стандартах допускається використання справедливої вартості як еквівалента історичної собівартості;

– у загальноприйнятих принципах обліку для кожного виду оцінки наводиться приклад відповідного активу чи зобов'язання;

– загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку також виокремлюють п'ятий вид вартості – поточну ринкову.

Серед науковців триває дискусія щодо доцільності виокремлення справедливої вартості як самостійного виду оцінки об'єктів фінансового обліку.

Зокрема, вчений Г.Г. Кірейцев стверджує, що справедлива вартість не може слугувати основою облікової оцінки як методу квантифікації економічного відтворення, а отже, не може бути базою методології вимірювання господарських операцій. На його думку, запровадження категорії «справедлива вартість» у науковій літературі та з практичної точки зору є лише визнанням елемента деструктивної ідеологізації економіки [9, с. 92].

Однак вчений С.Ф. Голов описує в науковій літературі два припущення щодо справедливої вартості.

По-перше, він вважає, що справедлива вартість є окремою основою оцінки, яка не була включена до концептуальної основи, оскільки сама концептуальна основа не є частиною стандартів і була розроблена ще до впровадження справедливої вартості в МСФЗ.

По-друге, справедлива вартість може розглядатися не як самостійна основа оцінки, а як один із її різновидів [8].

Ми вважаємо, обґрунтованим перше припущення вченого, оскільки відсутність справедливої вартості в концептуальних основах пояснюється її відносно коротким періодом існування як окремого виду оцінки.

У Міжнародних стандартах оцінки (МСО) чітко розмежовуються ринкова та справедлива вартості, що дозволяє визначити їх ключові відмінності. Зокрема, ринкова вартість, на відміну від справедливої, передбачає укладання комерційної угоди та проведення належного маркетингового аналізу. Отже, справедлива вартість є ширшим поняттям, яке охоплює різні підходи до оцінки, незалежно від наявності ринкових угод.

Згідно з підходом, закладеним у Міжнародних стандартах оцінки, ринкова вартість розглядається як різновид справедливої вартості, що застосовується переважно за умови наявності активного ринку.

Необоротні активи відіграють ключову роль у виробничому процесі, а їхнє надмірне зношення безпосередньо впливає на рівень економічної ефективності підприємства. Для підтримання необхідного рівня ефективності суб'єкти господарювання повинні дбати про оновлення своєї матеріально-технічної бази. Основним механізмом такого оновлення є капітальні інвестиції, які забезпечують надходження основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів. Важливим аспектом у цьому процесі є правильний облік і оцінка отриманих підприємством необоротних активів.

Класифікація означає віднесення об'єкта до певної групи (класу). Клас основних засобів являє собою групу активів, подібних за характером і способом використання в діяльності підприємства. Для прикладу «транспортні засоби» включають основні засоби, які мають такі спільні характеристики:

- за характером – це технічні пристрої, призначені для перевезення людей і вантажів;
- за способом використання – споживання палива або електроенергії, потреба у пально-мастильних матеріалах, необхідність регулярного технічного обслуговування.

Відповідно до визначення основних засобів у бухгалтерському обліку, такими активами вважаються об'єкти, які:

1. мають матеріальну форму, що не змінюється в процесі використання, окрім фізичного зносу.

2. характеризуються строком корисного використання понад один рік.

Зазначені критерії для класифікації основних засобів містяться в пункті 4 Положення стандартів бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [6]. Вони визначають активи, що використовуються у процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг, управління підприємством, здійснення господарської діяльності. Загалом це знаряддя праці, але існують також об'єкти, які можуть бути, були або будуть основними засобами, зокрема:

- інвестиційна нерухомість – земельні ділянки, будівлі, споруди або їх частини, які підприємство утримує виключно для отримання прибутку від оренди, а не для власного використання. Облік таких об'єктів ведеться за Положенням стандартів бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість». Раніше вони класифікувалися як основні засоби. Навіть зараз у Плані рахунків бухгалтерського обліку їм відведено субрахунок 100 «Інвестиційна нерухомість», що входить до рахунку 10 «Основні засоби», адже за економічною сутністю ці активи є основними засобами, хоча фактично обліковуються окремо;

- необоротні активи, утримувані для продажу, та група вибуття – це основні засоби, які підприємство планує продати протягом року. Вони перестають відповідати визначенню основних засобів, оскільки не виконують умов щодо строку використання. Облік таких об'єктів регулюється Положенням стандарту бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»;

- капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи – це витрати, пов'язані зі створенням основних засобів, зокрема будівництво, модернізація, придбання тощо. Після введення в експлуатацію ці витрати формують первісну вартість основних засобів. Облік ведеться відповідно до Положення стандартів бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [6].

Отже, інвестиційна нерухомість, група вибуття, капітальні інвестиції та основні засоби є взаємоперехідними категоріями. Це означає, що об'єкт може змінювати свій статус залежно від рішень підприємства та облікових підходів. Прикладами таких об'єктів є: об'єкт, який підприємство передумало продавати, переходить з групи вибуття назад до основних засобів; якщо припиняється оренда інвестиційної нерухомості, і вона починає використовуватися у власній діяльності, вона знову стає основним засобом; капітальні інвести-

ції, після завершення будівництва або модернізації, перетворюються на основні засоби.

Об'єкти, які не є основними засобами:

1. Малоцінні швидкозношувані предмети (МШП). Наприклад, дрібний інструмент, спецодяг, електрочайники. Вони також є знаряддями праці, але мають короткий строк використання (до 1 року). Однак, якщо бухгалтер оцінює строк використання понад рік, об'єкт можна визнати основним засобом.

2. Запаси (напівфабрикати, сировина, матеріали, товари). Наприклад, будівельні матеріали, паливо, заготовки для виробництва. Вони мають матеріальну форму, але в процесі використання змінюють свою сутність. Крім того, вони зазвичай споживаються протягом одного року або виробничого циклу.

3. Нематеріальні активи (НМА). Наприклад, комп'ютерні програми, патенти, авторські права. Вони не мають фізичної форми, тому не можуть бути основні засоби.

4. Довгострокові біологічні активи. Наприклад, вівці, коні, сади. Вони мають матеріальну форму і використовуються більше року, але у сільськогосподарській діяльності вони обліковуються окремо. Раніше (до введення Положення стандартів бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи») вони класифікувалися як основні засоби.

Тема малоцінних необоротних матеріальних активів є важливою частиною обліку основних засобів, особливо з огляду на їхню класифікацію, методи амортизації та податкові аспекти.

Основні особливості малоцінних необоротних матеріальних активів: вартісний критерій 20000 грн (без ПДВ) для розмежування основних засобів та малоцінних необоротних матеріальних активів, чинний з 23.05.2020р. (до цього – 6000 грн). У балансі вони обліковуються разом з основними засобами у рядку «Основні засоби», оскільки вони є їхнім різновидом. Для них можна встановлювати іншу вартісну межу в наказі про облікову політику (для малих підприємств і платників єдиного податку). Дозволені спрощені методи амортизації – 50/50 або 100% одразу. Можливі винятки для певних основних засобів (наприклад, інвентарної тари, бібліотечних фондів тощо), якщо це передбачено обліковою політикою.

Віднесення основних засобів до певної групи впливає на: субрахунок обліку (наприклад, для малоцінних необоротних матеріальних активів – субрахунок 112); інвентарний номер, який можна починати з перших трьох цифр рахунку обліку основних засобів, мінімальний строк корисного використання, згідно з п. 138.3.3 Податкового кодексу України. Метод амортизації, ліквідаційну вартість та загальні положення облікової політики. Податковий облік, включаючи можливі податкові різниці у великих підприємств. Оцінку

та переоцінку об'єктів основних засобів (згідно з п. 16 ПСБО 7 «Основні засоби», переоцінці підлягають усі об'єкти групи, до якої належить переоцінюваний актив) [6].

Класифікація основних засобів за МСФЗ та ПСБО наведені в таблиці 1.

Варто зазначити, що п. 37 МСБО 16 «Основні засоби» містить приклади окремих класів основних засобів [2]. Інформація про них у звітності обов'язковий елемент звіту про фінансові результати. Класифікація основних засобів за МСФЗ та П(С)БО 7 «Основні засоби» може відрізнитися, але їх взаємозв'язок важливий для міжнародної звітності.

Так, можна дійти висновків, що класифікація основних засобів за МСБО 16 «Основні засоби» не є вичерпною. Це означає, що підприємства можуть використовувати класифікацію за ПСБО 7 «Основні засоби», якщо вона не суперечить міжнародним стандартам [6].

Оскільки міжнародні стандарти містять лише приклади можливих класів основних засобів, підприємства можуть деталізувати власну класифікацію відповідно до специфіки своєї діяльності. Головне — щоб вона була послідовною, обґрунтованою та відображалася в обліковій політиці.

Так, важливим є те, що за міжнародні стандарти не містить окремого визначення для таких категорій, як малоцінні необоротні матеріальні активи, тимчасові титульні споруди та інші необоротні матеріальні активи. Проте їх включення до фінансової звітності можливе, якщо це має суттєве значення для зовнішніх чи внутрішніх користувачів звітності.

Якщо вартість цих активів несуттєва, вони можуть бути об'єднані з іншими класами, наприклад:

- малоцінні необоротні матеріальні активи – до складу «машин та обладнання» або «офісного обладнання»;
- тимчасові споруди – до загальної категорії будівель і споруд
- інші необоротні матеріальні активи – до групи «інші основні засоби».

Важливою умовою є те, щоб класифікація відповідала обліковій політиці підприємства та забезпечувала прозорість фінансової звітності відповідно до міжнародної звітності.

Міжнародний стандарт 16 «Основні засоби» не виділяє в окрему категорію малоцінні об'єкти основних засобів. По суті, такі об'єкти, з точки зору міжнародних стандартів фінансової звітності вважаються несуттєвими, а тому їх не капіталізують [2].

Таким чином, процес надходження необоротних активів є досить різноманітним і багатоступеневим. Методика їх бухгалтерського обліку визначається як обраною обліковою політикою підприємства, так і способом їх отримання. Для правильного оприбуткування таких активів та нарахування амортизації у бухгалтерському й податковому обліку необхідно дотримуватися чіткої послідовності дій:

1. визначення категорії активу (основні засоби, малоцінні необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи);
2. формування первісної вартості об'єкта;
3. визначення амортизованої та ліквідаційної вартості активу;
4. встановлення податкової групи, до якої належить актив;
5. визначення строку корисного використання та закріплення його у наказі про облікову політику для зарахування на баланс.
6. введення об'єкта в експлуатацію.

Дотримання цієї методики забезпечує правильність бухгалтерського обліку необоротних активів і відповідність фінансової звітності чинним стандартам [5].

Для спрощення процедури перегляду облікову оцінку слід чітко описати в наказі про облікову політику підприємства. Важливо дотримуватися вимог міжнародних стандартів та уникати завищення строку корисної служби основних засобів на підставі норм Податкового кодексу України, оскільки це суперечить міжнародним стандартам. Виникаючі різниці необхідно обліковувати відповідно до МСБО 12 «Податки на прибуток» [3].

Таблиця 1 – Класифікація основних засобів за МСФЗ та ПСБО

КЛАСИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗА МСБО та П (С)БО	
Приклади класів за МСБО 16 «Основні засоби»	Приклади класів за П(С)БО 7 «Основні засоби»
земля	земельні ділянки (101)
земля та будівлі	будинки та споруди (103)
машини та обладнання	машини та обладнання (104)
кораблі	транспортні засоби (105)
літаки	транспортні засоби (105)
автомобілі	транспортні засоби (105)
меблі та приладдя	інструменти, прилади та інвентар (106)
офісне обладнання	інструменти, прилади та інвентар (106)
плодоносні рослини	багаторічні насадження та плодоносні рослини (108)

Джерело: узагальнено автором [2; 6].

При капіталізації витрат на обслуговування основних засобів слід переглядати їхній строк служби або економічні показники експлуатації. У разі формування резерву на демонтаж, переміщення основних засобів або відновлення після їх експлуатації цей резерв потрібно враховувати за теперішньою дисконтованою вартістю, щорічно переглядати його та включати суму річного збільшення резерву до фінансових витрат.

Організуючи бухгалтерський облік основних засобів за міжнародними стандартами, необхідно приділити особливу увагу порядку нарахування амортизації, визначенню строків корисної експлуатації та правильному розподілу витрат: на поточні витрати або на збільшення балансової вартості активу.

Висновки. Достовірна оцінка об'єктів бухгалтерського обліку та фінансової звітності є ключовим аспектом ефективного управління підприємством. Оцінювання передбачає визначення вартості активів, зобов'язань і капіталу в грошовому вираженні, що має суттєве значення для облікової політики. Різні підходи до оцінки формувалися історично та відображають особливості національних і міжнародних стандартів.

Основними документами, що регламентують методи оцінки, є основні нормативні документи Міжнародні стандарти фінансової звітності,

Загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку та Міжнародні стандарти обліку. У міжнародних стандартах виділено чотири базові оцінки, тоді як загальноприйнятих принципах додає ще одну – поточну ринкову вартість. Водночас жоден із цих документів не виокремлює справедливую вартість як самостійну категорію. Відповідно до міжнародних стандартів обліку, оцінки поділяються на три групи: ринкова вартість, інвестиційна, спеціальна та синергетична вартість, а також справедлива вартість. Важливо чітко розмежовувати поняття справедливої та ринкової вартості.

Наукові підходи до класифікації оцінок враховують різні критерії: наявність ринку, тип користувачів, суб'єкта оцінки, концепцію збереження капіталу та часовий фактор. При цьому в системах МСБО та П(С)БО використовуються ширші підходи до оцінки вартості активів залежно від об'єкта обліку та дати оцінки. Існують принципи відмінності між підходами, застосовуваними у міжнародних і національних стандартах, що особливо важливо в умовах переходу українських підприємств на міжнародні стандарти.

На основі аналізу нормативних і економічних джерел запропоновано узагальнений підхід до класифікації оцінок за стадіями облікового циклу, що сприятиме гармонізації облікової практики відповідно до міжнародних вимог.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. Дата оновлення: 10.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2016_2021.pdf
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12 «Податки на прибуток». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-12_ukr19-.pdf
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: розкриття і подання інформації». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS%2032_ukr_2018.pdf
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
6. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
7. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник/ Вид. 2-е, доп. і перероб. Житомир : ЖІТІ, 2000. 640 с.
8. Голос С.Ф. Предмет і метод бухгалтерського обліку: міфи і реалії. *Облік і фінанси АПК*. 2004. № 1. С. 17–23.
9. Кірейцев Г.Г. Глобальні процеси і актуалізація оновлення методології обліку: *Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки*. 2013. № 3 (80). С. 91–103.
10. Ловінська Л.Г. Оцінка в бухгалтерському обліку: монографія. Київ : КНЕУ, 2006. 256 с.
11. Малюга Н.М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: теорія, практика, перспективи розвитку: монографія. Житомир : ЖІТІ, 1998. 384 с.
12. Супрунова І.В. Розвиток оцінки в бухгалтерському обліку: дис. канд. екон. наук: 08.00.09. Житомир, 2010. 195 с.

References:

1. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 1 "Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti": nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy [On approval of the National Accounting Regulation (Standard) 1 "General Requirements for Financial Reporting"] vid 07.02.2013 No. 73. Data onovlennia: 10.08.2021. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (in Ukrainian)

2. Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 16 “Osnovni zasoby” [International Accounting Standard 16 “Fixed Assets”]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2016_ukr_2021.pdf (in Ukrainian)
3. Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 12 “Podatky na prybutok” [International Accounting Standard 12 “Income Taxes”]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-12_ukr19-.pdf (in Ukrainian)
4. Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 32 “Finansovi instrumenty: rozkryttia i podannia informatsii” [International Accounting Standard 32 “Financial Instruments: Disclosure and Presentation”]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS%2032_ukr_2018.pdf (in Ukrainian)
5. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy [On Accounting and Financial Reporting in Ukraine] vid 16.07.1999 No. 996-XIV. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (in Ukrainian)
6. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 7 “Osnovni zasoby” [On Approval of the National Accounting Regulation (Standard) 7 “Fixed Assets”]: nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.04.2000 No. 92. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (in Ukrainian)
7. Butynets F. F. (2000) Teoriia bukhhalterskoho obliku [Accounting Theory]: pidruchnyk/ Vyd. 2-e, dop. i pererob. Zhytomyr: ZhITI, 640 p. (in Ukrainian)
8. Holov S. F. (2004) Predmet i metod bukhhalterskoho obliku: mify i realii [Subject and method of accounting: myths and realities]. *Oblik i finansy APK*. no. 1. pp. 17–23. (in Ukrainian)
9. Kireitsev H. H. (2013) Hlobalni protsesy i aktualizatsiia onovlennia metodolohii obliku [Global processes and actualization of accounting methodology update]. *Zbirnyk naukovykh prats VNAU. Seriia: Ekonomichni nauky*. no. 3 (80). pp. 91–103. (in Ukrainian)
10. Lovinska L. H. (2006) Otsinka v bukhhalterskomu obliku [Assessment in accounting]: monohrafiia. Kyiv: KNEU, 256 p. (in Ukrainian)
11. Maliuha N. M. (1998) Shliakhy udoskonalennia otsinky v bukhhalterskomu obliku [Ways to improve assessment in accounting: theory, practice, development prospects]: teoriia, praktyka, perspektyvy rozvytku: monohrafiia. Zhytomyr: ZhITI, 384 p. (in Ukrainian)
12. Suprunova I. V. (2010) Rozvytok otsinky v bukhhalterskomu obliku [Development of assessment in accounting]: dys. kand. ekon. nauk: 08.00.09. Zhytomyr, 195 p. (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 14.02.2025